

МОТИВИ

към проект на Закон за марките и географските означения

Изработването на проекта на Закон за марките и географските означения (ЗМГО) е във връзка с изпълнение на ангажиментите на Република България, като държава членка на Европейския съюз, да транспонира в националното законодателство разпоредбите на Директива (ЕС) 2015/2436 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2015 г. за сближаване на законодателствата на държавите членки относно марките (Директивата).

Законопроектът цели и привеждане на законодателството в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) № 1151/2012 на Европейския парламент и на Съвета относно схемите за качество на селскостопанските продукти и храни (Регламента), както и да отстрани допуснатите несъответствия, констатирани с получено на 28.01.2019 г. мотивирано становище по процедура за нарушение № 2017/4062 по описа на Европейската комисия. В правната оценка, съдържаща се в това становище е посочено, че българското законодателство е несъвместимо с правото на ЕС, доколкото то предоставя възможност за национална закрила на географски означения, попадащи в обхвата на Регламент (ЕС) № 1151/2012. Отбелязва се, че действащият Закон за марките и географските означения (Обн. ДВ. бр. 81 от 1999 г., попр. бр. 82 от 1999 г., посл. изм. и доп. бр. 61 от 2018 г.) все още запазва закрилата на географските означения в нарушение на Регламент (ЕС) № 1151/2012, макар и само за преходен период. Същевременно законът не съдържа преходни разпоредби относно текущи (към датата на влизане в сила на закона) съдебни или административни производства, както и по отношение на образувани нови съдебни или административни производства, във връзка с нарушения на права върху регистрирани географски означения, осъществени считано от датата на влизане в сила на закона.

Посочва се, че по този начин България не е изпълнила задълженията си съгласно Регламент (ЕС) № 1151/2012. В съответствие с член 258, първа алинея от Договора за функционирането на Европейския съюз, Комисията приканва България да вземе необходимите мерки и да се съобрази с мотивираното становище в срок от два месеца от получаването му.

След присъединяването на България към Европейския съюз и считано от 1.01.2008 г., единствената възможност да се получи закрила на земеделски продукти и храни е чрез регистрация на защитено наименование за произход или защитено географско указание по реда на Регламент (ЕС) № 1151/2012, който осигурява закрила на територията на всички държави членки на ЕС.

По отношение на Директивата, в основата на проблемите в областта на търговските марки, довели до приемането ѝ, е наличието на известно разминаване при правилата и процедурите относно предоставянето на правна закрила на марките, както между отделните държави членки, така и между националните правни системи и законодателството на ниво Европейски съюз (ЕС). Главна причина за посоченото е обстоятелството, че закрилата на марките в държавите членки съществува редом с тази, осигурена чрез марката на ЕС. Безспорно, като цяло двете системи са единни по своя характер. Съвместното съществуване и намирането на оптималния баланс, синхрон и допълване при функционирането им обаче представлява сериозно предизвикателство, което следва да се преодолее чрез постигане на по-висока степен на унифициране. Именно посредством унифицирането се цели

едновременното намаляване на случаите на различия и противоречия в правната уредба в рамките на ЕС и запазване на националните системи за правна закрила като привлекателен вариант за нейните потребители.

Основният идентифициран проблем във връзка с това е, че недостатъчната хармонизация на националните правни системи за закрила на марките пряко засяга функционирането на вътрешния пазар, тъй като най-малкото води до възпрепятстване, макар и в известна степен, на свободното движение на стоки и свободата на предоставяне на услуги.

Относително ниското ниво на сближаване на законодателствата на отделните държави членки, както и недостатъчната степен на съгласуване на практики и инструменти в службите за интелектуална собственост, имат редица отрицателни последици за индустрията, като: по-високи разходи на ресурси, включително времеви, свързани с бавните процедури; правна несигурност; риск от неустойчива връзка между системата на марката на ЕС и националните системи; ограничен достъп до отделните системи за правна закрила на марки.

Посочените дотук недостатъци не само ограничават достъпността до системите за правна закрила на марки, но съдържат и риск от настъпването на правна несигурност. Всичко това оказва негативно влияние върху конкурентоспособността, в частност засягат се интересите на МСП и индивидуалните заявители, които имат сравнително ограничени възможности за наемане на екипи от международни консултанти за подаване на заявки и поддържане на регистрации във всяка една страна поотделно. Казаното, от своя страна, води до дисбаланс и създава изкуствени бариери, тъй като за малките предприятия става още по-трудно да се конкурират с големите мултинационални компании.

Липсата на хармонизация в процедурите за предоставяне на правна закрила на марки има за резултат забавяне на процеса по получаване на регистрация, а правната несигурност изправя стопанските субекти пред необоснован риск, особено когато поради намален бюджет или недостиг на време, те изключат от своята стратегия за развитие придобиването на право върху обектите им на индустриална собственост, в това число върху марки, на територията на ЕС.

Законопроектът цели привеждане на действащата в страната правна закрила на марките и географските означения в съответствие с изискванията на европейското законодателство и увеличаване на правната сигурност.

Други проблеми, към разрешаването, на които е насочен предложеният акт са тези, свързани с усъвършенстване на правната уредба чрез преодоляване на съществуващите нормативни празноти в процедурите, ускоряване процеса на регистрация и придобиване на права, засилване на правната защита, оптимизиране на процесите, съкращаване на сроковете, улесняване на кореспонденцията със заявителите и притежателите на права.

За постигането на очертаните по-горе цели, законопроектът съдържа две основни групи предложения. Първата е свързана с транспониране на разпоредбите на Директивата и постигане на съответствие с изискванията на Регламента, които представляват изменение по същество на досега съществуващите правни норми, както и въвеждането на нови спрямо националната система правила за правна закрила. Втората група включва предложения за изменение и допълнение, произтичащи от практиката по прилагане на ЗМГО и Регламент (ЕО) 207/2009 на Съвета от 26 февруари 2009 година относно марката на Общността, кодифициран като Регламент (ЕС) 2017/1001 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2017 година относно марката на Европейския съюз.

Разпоредбите от законопроекта, предложени във връзка с транспониране на нормите на Директива (ЕС) 2015/2436 са свързани на първо място с промяна на определението за марка. Преодолява се досега съществуващото ограничение за придобиване

на правна закрила за знаци, които притежават отличителна способност, но не могат да покрият изискването за графично представяне. Допълват се и се изменят абсолютните и относителните основания за отказ. Прецизирани са и досега действащите текстове, касаещи марки, ползващи се с известност, с цел разширяване обхвата на закрила не само в случай на идентичност, но и на сходство.

Уточнения са внесени и във връзка със задължението за използване на марката, като е регламентиран ясно моментът, от който започва да тече срокът за него, както и условията, на които трябва да отговаря изпълнението на това задължение. Конкретизират се и случаите на реално използване, както и обхвата на закрила. Промени от досега действащата правна уредба има и в разпоредбите, касаещи защитата на правата върху марки и географски означения, като се включват нови състави на нарушения, които са относими както за административнонаказателната, така и за гражданскоправната защита. Предвижда се право на иск да имат значително по-голям кръг лица, разширени са и възможностите за защита на ответника в образувано гражданско производство. Изменят се и разпоредбите относно мерките за граничен контрол.

По отношение на колективните и сертификатните марки разпоредбите са допълнени в частта относно възможността за регистрация като колективна марка на знаци, указващи географския произход на стоки, правилата за използване на колективна марка, както и определението за сертификатна марка.

Разпоредбите на законопроекта, предложени във връзка с постигането на съответствие на националното законодателство с разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1151/2012 предвиждат прекратяване на регистрацията на географските означения за земеделски продукти и храни, направена по реда на ЗМГО, считано от датата на влизането му в сила. Регистрацията на такива продукти и храни ще се извършва единствено по реда на Регламент (ЕС) № 1151/2012, съгласно процедурата, предвидена в Наредба № 16 от 14 септември 2007 г. за подготовка и представяне на искания до Европейската комисия относно земеделските продукти и храни със защитени географски означения и традиционно специфичен характер, за контрол за съответствие с продуктовата спецификация и поддържане на база данни на производителите и контролиращите лица.

В допълнение се предвижда всички производства по подадени в Патентното ведомство заявки за регистрация на географски означения за земеделски продукти и храни или заявки за вписване на ползвател на такова географско означение, по които до влизането в сила на проектозакона няма влязло в сила решение, да бъдат прекратени. Прекратят се и производства за нарушения на права, попадащи в обхвата на Регламент (ЕС) № 1151/2012, по които няма влезли в сила решения, а влезлите в сила, но неизпълнени решения няма да подлежат на изпълнение. Предвижда се още притежателите на права върху регистрираните географски означения, попадащи в обхвата на Регламента, да не могат да предявяват иски за нарушения, извършени преди влизане в сила на закона, както и да не се образуват административнонаказателни производства за такива нарушения, а образуваните, да се прекратят служебно

Веднага след влизане в сила на закона, Международното бюро на Световната организация по интелектуална собственост ще бъде уведомено за служебното прекратяване на националните регистрации на географски означения за земеделски продукти и храни, въз основа на които са направени международни регистрации.

Посочените промени са съобразени с мотивираното становище на Европейската комисия по процедура за нарушение № 2017/4062, получено на 28.01.2019 г.

По повод предложенията, които отразяват динамиката в развитието на практиката по прилагане на ЗМГО, със законопроекта подробно е регламентирано съдържанието на държавните регистри на марките и географските означения, като към обектите, които

подлежат на вписване са включени и заявките за регистрация. Разширен е и списъкът на данните, които се съдържат в регистрите.

При следване на принципа, въведен като изискване с Директива (ЕС) 2015/2436 за ефикасно и бързо административно производство, подробно и ясно са регламентирани процедурите за достъп до досие на обектите, като за улеснение на потребителите е увеличен кръгът на лицата, които ще имат достъп. Измененията в процедурите по регистрация на марки и географски означения, опозиция, обжалване на решенията по опозиции, заличаване и отменяне също целят прилагане на цитираните принципи. Предвидено е съкращаване на сроковете, а с цел предвидимост на законовата уредба, са включени правила, указващи ясно случаите, налагащи спиране на производствата по заявки, опозиции и спорове.

В изпълнение на една от основните функции на административния орган в производството по заявяване и регистрация на марка – защита на обществения интерес, е засилено служебното начало при проверката на заявките по абсолютните забрани за регистрация, чрез възможността за възобновяване на експертизата по същество на отделните етапи, предшестващи крайното решение за регистрация. Променят се и се допълват правилата, касаещи съдебния контрол. Предвижда се в съдебното производство страните да могат да твърдят нови обстоятелства, да сочат и да представят нови доказателства само ако не са могли да ги узнаят, посочат и представят в срок в административното производство. С това се цели процесуална икономия, дисциплиниране на страните, стимулиране на активното им участие още в административната фаза и минимизиране на случаите на злоупотреба с процесуални права.

Регламентира се и производството, което се развива пред Патентното ведомство във връзка с международните регистрации на марки и географски означения. Тук основната промяна обхваща експертизата на международни регистрации на марки, с посочване на Република България, където за повече яснота, по-подробно са указани правилата за тяхното разглеждане след преминаването им в национална фаза.

Редът, условията и процедурите по регистрация на географските означения са променени по аналогичен начин, с тези на марките. Поради факта, че с настоящия проект се предлага да бъде отменен досега действащият ЗМГО, в текста на законопроекта са възпроизведени текстовете, приети с последното изменение и допълнение на Закона за марките и географските означения (изм. и доп. ДВ, бр. 61 от 24 юли 2018 г.), изготвени по повод постъпило запитване от Европейската комисия EU Pilot 8315/2016/AGRI от 15.02.2016 г. относно поддържането на национална закрила на географските означения за земеделски продукти и храни.

Значителни по своя характер представляват и предложенията за изменения, касаещи обединяването на дължимите при заявяване такси за експертиза, публикация и регистрация, както и тези, определящи размера на глобите и санкциите за извършени нарушения. Предвижда се сега съществуващият модел на заплащане на държавните такси, съгласно който плащането се извършва на всеки един от етапите на процеса по регистрация да бъде заменен с едно единствено заплащане на една такса за обединена услуга, наречена „Регистрация“, дължима в началото на процедурата.

Във връзка с това в цялостната предварителна оценка на въздействието е представен анализ на потенциалните административни и регулаторни разходи, съществуващи към настоящия момент и тези, които биха се реализирали с приемането на предложението проект. Измерването сочи, че ако бъде въведена единната такса за услугата по регистрация, потребителите и бизнеса не само, че няма да бъдат обременени с допълнителни финансови тежести, но на тях ще им бъдат спестени административни и регулаторни разходи.

Въвеждането на единна такса ще допринесе и за хармонизиране в по-голяма степен на системата на национална закрила на марката в България със системата на закрила на

марката на ЕС. Процедурата по регистрация на марка, включваща плащането на една обединена такса е възприета както от самата Служба на ЕС за интелектуална собственост, така и от редица страни членки на ЕС, като Великобритания, Словакия, Швеция, Финландия, Австрия, Испания, Чехия, Португалия, Унгария, Германия, Дания, както и от Службата за интелектуална собственост на Бенелюкс.

Проектът предвижда и увеличаване размера на налаганите глоби и имуществени санкции, като целта е да се уеднаквят административните наказания и санкциите за извършени административни нарушения спрямо марки и географски означения с тези, предвидени за нарушенията по Закона за авторското право и сродните му права, защото във всички случаи става въпрос за нарушения на права на интелектуална собственост. Със същата цел е и предвиждането на възможност, при системни нарушения, мястото, в което те се извършват да бъде запечатано за определен срок (от три до шест месеца).

Очакваните резултати от приемането на предложението законопроект са свързани на първо място с факта, че по този начин ще се осигури по-голяма правна сигурност по отношение на обхвата на закрила на тези обекти на индустриална собственост. Ще бъде насърчена и конкурентоспособността на предприятията, което още повече ще увеличи преките ползи за българските предприятия.

Сближаването на правилата в целия ЕС и подобрената трансгранична правна закрила на търговските марки и географските означения в дългосрочен план ще насърчи икономическия растеж, свързан с по-ефективното разпределение на ресурсите от бизнеса и до засилване на конкурентоспособността на предприятията. Очаква се промените да доведат до значително намаляване на разходите на предприятията за ползването на външна експертиза и консултантска помощ. Това означава създаване на условия за спестяване на ресурси, което би било особено благоприятно за МСП, които благодарение на своя размер и обем на дейността обикновено не разполагат с нужните финансови средства за правна помощ и консултации.

Като цяло законопроектът ще доведе до усъвършенстване на правната уредба чрез преодоляване на съществуващите нормативни празноти и въвеждането на процедури, които в цялост да регламентират разглеждането на опозиции и на жалби по опозиции. Ще бъдат преодолените проблемите, свързани с недобросъвестните действия при подаване на заявка за регистрация на марка, оптимизиране на процесите, съкращаване на сроковете, улесняване на кореспонденцията със заявителите.

С приемането на проекта на Закон за марките и географските означения ще се осигури привеждане на действащата в страната правна закрила на тези обекти на индустриална собственост в съответствие с изискванията на европейското законодателство.

Приемането на предложението законопроект ще доведе до незначително увеличаване на приходите в държавния бюджет, в резултат най-вече на увеличаване на глобите и санкциите, налагани във връзка с административно-наказателните разпоредби на проекта. Към момента не може да бъде направена точна оценка на общата стойност от тези приходи, но се очаква те да запазят равнището си като процентна стойност от общите приходи на Патентно ведомство, които средно за 2015 г., 2016 г. и 2017 г. са от около 0,4 на сто.

Поради изложеното по-горе считам, че проектът на акт няма да окаже пряко и/или косвено въздействие върху държавния бюджет.